

10. Evroparlament: Rossiya – bolshe ne strategicheskii partner ES [Elektronnyi resurs] // Golos Ameriki. – Regim dostupu: <http://www.golos-ameriki.ru/content/ep-resolution-on-russia-eu-relations/2816765.html>

11. USA osenyu napravlyat eshe bolshe voysk v Vostochnuyu Evropu [Elektronnyi resurs] // Ukrinform. – Regim dostupu: http://www.ukrinform.ua/rus/news/ssha_osenyu_napravlyat_eshche_bolshe_voysk_v_vostochnuyu_evropu_1730718

Vetrinsky I. M., candidate of political sciences, researcher, State Institution «Institute of World History of the National Academy of Sciences of Ukraine» (Ukraine, Kyiv), ivetrynyskiy@gmail.com

Geopolitical preconditions of Russian aggression against Ukraine

The war in the east of Ukraine is strategically important for the Russian Federation. Moscow aims to keep lever of influence on Ukrainian politics and has consistently demonstrated a willingness to military escalation. All actions of the Russian Federation in relation to Ukraine, starting from the annexation of the Crimea and the continuing to «hybrid war» in the Donbass, are a challenge for the EU and especially NATO, which the Kremlin sees as its geopolitical rival on the continent. These actions are intended to demonstrate the Kremlin's willingness to fight for its traditional sphere of geopolitical influence. The purpose of this article is to analyze complex of factors and preconditions of transformation of the Russian foreign policy strategy, according to the regional geopolitical context. Modern Russia despite all the geopolitical ambitions and territorial claims did not have the adequate economic and military resources, for a real confrontation with the West. The result of sporadic actions towards Ukraine, Russia is on the verge of collapse, because its economy is not efficient, and the level of social tension is very high. It can be assumed that in the coming years the aggressive policy of the Kremlin lead to internal shocks, the result of which is extremely difficult to predict.

Keywords: geopolitics, hybrid war, Russian aggression, geostrategy of revenge.

Ветринский И. М., кандидат политических наук, научный сотрудник, ГВ «ИВИ НАН Украины» (Украина, Киев), ivetrynyskiy@gmail.com

Геополитические предпосылки российской агрессии против Украины

Война на востоке Украины носит стратегический характер для РФ. Москва стремится сохранить рычаг влияния на украинскую политику и постоянно демонстрирует готовность к военной эскалации конфликта. Все действия РФ по отношению к Украине, начиная с аннексии Крыма и продолжая «гибридной войной» на Донбассе, являются своеобразным вызовом для ЕС и, особенно для НАТО, которую Кремль рассматривает в качестве своего геополитического соперника на континенте. Подобные действия призваны продемонстрировать готовность Кремля бороться за свою традиционную сферу геополитического влияния. Целью данной статьи является анализ комплекса факторов и предпосылок трансформации внешнеполитической стратегии РФ с учетом регионального геополитического контекста. Современная Россия, несмотря на все геополитические амбиции и территориальные претензии, не располагает необходимыми ресурсами, как экономическими, так и военными для реального противостояния с Западом. Результатом sporadicheskikh deystviy по отношению к Украине РФ стоит на пороге коллапса, поскольку ее экономика не эффективна, а уровень социального напряжения очень высок. Вполне можно предположить, что в течение ближайших лет агрессивная политика Кремля приведет к внутренним потрясениям, результат которых предугадать крайне сложно.

Ключевые слова: геополитика, гибридная война, российская агрессия, геостратегия реванша.

* * *

УДК 32–027.21:001.891.3(477+438)

Нінічук А. В.,
аспірант кафедри політології і державного управління, Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки (Україна, Луцьк), andriynichuk@ukr.net

УКРАЇНА ТА ПОЛЬЩА В СИСТЕМІ СУЧАСНИХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ КООРДИНАТ: ГУМАНІТАРНИЙ ВЕКТОР СПІВПРАЦІ

Аналізується гуманітарне співробітництво України та Республіки Польща на сучасному етапі. Автор виділяє найважливіші напрями та особливості міждержавної взаємодії у гуманітарній сфері, порівнює польський та український досвід. В основу дослідження покладено порівняльно-історичний, індуктивний методи та метод системного аналізу.

Співпраця у гуманітарній сфері посідає одне із найважливіших місць польсько-українських взаємин поряд із політичною та економічною складовими

і представлена сукупністю інститутів та галузей, що сприяють задоволенню гуманітарних інтересів людей і, водночас, спрямовані на подальше піднесення сфери освіти, науки, культури, охорони здоров'я. Через гуманітарні взаємини відбувається зближення двох націй, розширюються добросусідські відносини, долаються негативні історичні стереотипи.

Ключові слова: Україна, Польща, міждержавні відносини, сучасність, гуманітарне співробітництво.

Республіка Польща та Україна не просто сусідні держави, це – стратегічні партнери, які впродовж останніх двох десятиліть різносторонньо розвивають та поглиблюють співробітництво, впевнено крокують в напрямку європейської інтеграції, спільно долають труднощі економічного характеру. Політичне партнерство двох країн, що з кінця 90-х років ХХ століття визначене, як стратегічне, не може повноцінно реалізовуватися без гуманітарної сфери. Адже саме гуманітарна сфера є найширшою з точки зору її учасників, охоплюючи, практично усіх членів польського та українського суспільств. Гуманітарний чинник українсько-польських міждержавних відносин є тим засобом, за допомогою якого обидві держави більшою мірою здатні вирішувати власні політичні та економічні завдання в умовах нових геополітичних реалій. За таких умов взаємне погодження підходів до вирішення гуманітарних проблем, відшукання шляхів до їх перетворення на позитивний чинник розвитку міждержавних і міжнародних стосунків стає дедалі актуальнішою проблемою з огляду на те, що геополітична ситуація у Європі спонукає Україну та Республіку Польща у багатьох випадках спільно підходити до формування і реалізації своєї зовнішньополітичної діяльності.

Дослідженням гуманітарної сфери українсько-польських взаємин займаються науковці, політики, політологи, культурологи. І це не випадково, адже означена проблема лежить у площинах стику багатьох складових сучасних міждержавних відносин. Серед останніх досліджень гуманітарного вектору українсько-польського співробітництва слід, найперше, виділити монографію Л. Стрільчук та В. Стрільчука «Інституційні складові українсько-польських гуманітарних взаємин та співробітництва», у якій автори аналізують усі складові двосторонніх гуманітарних відносин України та Республіки Польща та визначають інститути, які безпосередньо займаються реалізацією усіх напрямів співпраці.

Вагомими напрацюваннями, з нашої точки зору, є праці Н. Завітневич, Н. Медведчук, Д. Горуна, В. Лишко, Ж. Тоценко, О. Знахоренко. Зазначені історики та політологи аналізують різноманітні складові українсько-польського співробітництва у гуманітарній сфері, а також діяльність національної української меншини в Польщі та польської національної меншини в Україні і їх вплив на двосторонні відносини. Запропонована стаття є спробою комплексного аналізу особливостей гуманітарного вектору українсько-польського співробітництва.

Поступова зміна геополітичних орієнтирів України та Республіки Польща стала підставою для виділення гуманітарної складової відносин в одну із головних у міждержавних стосунках двох сусідніх країн, що було задекларовано у ряді офіційних документів. У сучасних умовах поглиблення демократичних процесів, що відбуваються в Україні і Польщі, гуманітарний діалог йде по висхідній, активно і позитивно впливаючи на розвиток обох народів [1, с. 3].

Як зазначає Л. Стрільчук, міждержавна співпраця у гуманітарній сфері представлена сукупністю інститутів та

галузей, що сприяють задоволенню гуманітарних інтересів людей і, водночас, спрямовані на подальше піднесення сфери освіти, науки, культури, охорони здоров'я тощо. Сусідні Україна та Польща сприймають розширення гуманітарних зв'язків як свідчення політичного порозуміння та запоруку сталості економічних відносин [2, с. 9].

Поряд із цим слід зауважити, що поняття гуманітарної сфери міжнародних відносин, зважаючи на їх багатогранність і багатоаспектність, ще не отримали в науковій літературі усталеного трактування, хоч це поняття вживається досить широко як науковцями, так і політиками. Вживаючи термін «гуманітарна сфера», дослідники тісно пов'язують його з поняттям гуманізм, розуміючи його як систему поглядів, що ґрунтується на визнанні самоцінності прав на свободу, щастя і рівність кожної людини, принцип, що вимагає ставлення до людини як до вищої цінності і активного сприяння в створенні умов її вільного розвитку. Поняття ж «гуманітарний» – в історико-філософському і філологічному трактуваннях – вживається ними в розумінні всього того, що стосується суспільних наук, які вивчають людину та її культуру, мають своїм предметом людську свідомість, суспільство [1, с. 11].

Аналізуючи гуманітарну співпрацю України та Республіки Польща, на нашу думку, слід найперше зацентрувати увагу на науковому співробітництві двох країн. Адже, як показала історія останніх двох десятиліть саме науковці, зокрема історики, були покликані згладити гострі кути у міжнародних взаєминах шляхом узгодження трактування складних історичних проблем, що стосувалися спільної минувшини українців та поляків, і саме за посередництвом науковців було досягнуто позитивних зрушень у питаннях міжнародного примирення та порозуміння.

Безсумнівним позитивним фактором впливу на політичні взаємини України та Польщі стало проведення історичних міжнародних семінарів «Україна – Польща. Важкі питання». Складність наукових дискусій, їх гострота, засвідчили, наскільки гостро у двосторонніх взаєминах стоять питання трактування подій Другої світової війни, українсько-польського протистояння, наскільки різняться бачення умов та наслідків проведення повоєнної акції «Вісла» і т. ін. Проведення цілої низки наукових українсько-польських історичних семінарів з однієї сторони засвідчило високий рівень зацікавленості двох сусідніх суспільств питаннями міжнародного примирення, з іншої сторони стали великою відповідальністю для українських та польських істориків. А по-третє, саме ця високо фахова наукова дискусія яскраво засвідчила, що без досягнення порозуміння у питаннях спільної історії не можливим є нормальний політичний діалог. Отже, важливість гуманітарного вектора у сучасних міждержавних відносинах є очевидною.

Свого роду підсумком дискусій істориків стало відкриття пам'ятника українсько-польського поєднання і примирення поблизу с. Павлівка на Волині 11 липня 2003 року. Важливість і символічність цієї події засвідчує особиста участь президентів обох країн Л. Кучми та А. Квасневського в урочистостях з нагоди відкриття пам'ятника та вшанування загиблих з нагоди 60-ї річниці волинської трагедії.

На червень 2011 року планувалося прийняття спільно Верховною Радою України та Сеймом Республіки Польща спільної заяви щодо подій українсько-польського

протистояння часів Другої світової війни та прийняття ухвали «Про встановлення Дня пам'яті і примирення українців та поляків». Однак, через розходження сторін стосовно тексту ухвали її остаточне узгодження було перенесено на осінь 2011 року. Проте, після парламентських виборів у РП в жовтні 2011 року, черговий раз прийняття ухвали відклали [3, с. 350]. Даний приклад свідчить про те, що попри численні успішні кроки на шляху українсько-польського порозуміння, все ж остаточних кроків у суперечливих питаннях ще не поставлено.

Активно співпрацюють Україна та Республіка Польща в сфері освіти, науки, вищої школи, інформації. Між вищими навчальними закладами обох країн, школами, науковими установами укладено ряд договорів про співпрацю, які дають можливість обмінюватися кадрами для наукових стажувань, проведення спільних досліджень, ознайомлень з методами та формами роботи колег сусідньої країни. Особливо популярними є студентські обміни, різноманітні стипендіальні та магістерські програми, організація літніх шкіл по вивченню мови, дитячих таборів літнього відпочинку та оздоровлення. Особливо активно розвивається міждержавне співробітництво у згаданих напрямках у прикордонних регіонах України та Польщі.

Важливою складовою гуманітарної міждержавної взаємодії є культурне співробітництво. Співпраця у культурній сфері між Україною та Республікою Польща є одним із важливих факторів розвитку стратегічного партнерства. Два сусідні народи, українців та поляків, здавна поєднує спорідненість мов та культур, спільність традицій, територіальна та ментальна близькість. Культура виступає важливою складовою міжнародних взаємин, добросусідських відносин, врешті, саме завдяки культурі відбувається взаємне зближення та порозуміння між народами. Відомо, що саме культурні зв'язки – це один із наймасовіших і результативних напрямів міжнародної взаємодії, найбільш зрозумілий і широко аспектний засіб репрезентації нації та держави. Сучасна культурно-мистецька співпраця України та Польщі здійснюється за такими основними напрямками: організація та проведення фестивалів, днів культури, виставок, кінопоказів, театральних гастролей; гастрольна діяльність професійних та самодіяльних колективів та окремих діячів культури (артистів, музикантів, композиторів, художників, письменників та ін.) [2, с. 14].

Мистецькі фестивалі, що стали традицією українсько-польського культурного співробітництва користуються чи ненайбільшою популярністю серед пересічних українців та поляків завдяки своїй відкритості, масовості, цікавих учасників. Фестивалі, що поводяться в Україні та РП в рамках гуманітарних контактів, умовно можна поділити на кілька груп: дитячі, молодіжні, фольклорні, церковні, музичні, фестивалі національних культур [2, с. 20]. Як правило, фестивалі бувають приуроченими до різноманітних ювілейних дат, річниць, днів видатних особистостей. Частина фестивалів, що проводяться спільно Україною та Республікою Польща стали постійними. Серед таких слід, найперше виділити: «Поліське літо з фольклором», «Стравінський і Україна», «Київ. Музик. Фест.», «Віртуози», «Берегиня», «На хвилях Світязя», «Музичні діалоги над Бугом», «Джаз бест», «Душа Сходу», «Лемківська ватра» тощо.

Традицією стала організація українською та польською стороною книжкових виставок у сусідів. Неодноразово, по

завершенні виставок, літературу, яка складала експозицію дарували сусідній країні. Наприклад, у науковій бібліотеці Львівського університету імені І. Франка у 1999 році протягом місяця експонувалася виставка «Польська наукова книга», ініціатором якої виступив ректор Люблінського університету імені Марії Кюрі–Склодовської М. Долішній. Після завершення виставки всі представлені видання стали власністю львів'ян [4, с. 122]. Вартість книг виставки оцінюється у 15 тис. американських доларів.

Це одним проявом українсько–польського культурного співробітництва є спільна видавнича діяльність. Одним із найбільш вдалих проектів на цьому ґрунті стало видання з 2001 року щорічника «Український літературний провулок». Проект стартував у Любліні за сприяння Т. Карабовича і поправу вважається одним із найбільш вдалих проектів української літературної громадськості. До редакційної ради увійшли знані українські письменники: Ю. Гаврилюк, В. Грабан, І. Златокудр, А. Ментух, Л. Пушак та ін. [5, с. 160].

Яскравою та досить популярною сторінкою двосторонньої культурної взаємодії є міждержавна співпраця в галузі кінематографу та театрального мистецтва, що активно формують уявлення про особливості менталітету, культуру українців та поляків. Завдяки своїй масовості саме кіно залучає все більшу кількість людей до культурно–національної скарбниці сусіднього народу по обидва боки українсько–польського кордону. В силу своєї комунікативності і доступності, кіно та телебачення, все частіше стає сферою взаємовигідної співпраці.

Таким чином, міждержавне співробітництво сусідніх України та Республіки Польща в галузі культури є найбільш масовою формою міжнаціональної взаємодії, а отже і найбільш дієвою формою. Характерною особливістю цієї складової гуманітарного співробітництва є його постійне розширення, вироблення дієвого механізму здійснення культурних контактів через призму національних здобутків і врахування інтересів безпосередніх суб'єктів цього співробітництва.

Важливою складовою гуманітарної сфери є система охорони здоров'я. Європейське регіональне бюро ВООЗ на початку 90–х років ХХ століття розпочало успішну реалізацію програми «Євроздоров'я», яка була розроблена спеціально для надання медико–технічної допомоги країнам Центрально–Східної Європи, у тому числі Україні та Республіці Польща. В 1994 році було засновано Бюро ВООЗ по координації та зв'язках з окремими країнами регіону. За посередництвом останнього укладалися та постійно поновлювалися довірчі медичні договори щодо взаємодії у сфері охорони здоров'я. Розвиток у такий спосіб безпосередніх зв'язків між медиками та медичними установами сусідніх України та Польщі, дозволив їм, практично одночасно приступити до реформ у медичній галузі [3, с. 403].

Впродовж останніх десятиліть відбувалися активні обміни групами лікарів для запозичення досвіду. Зокрема, в Україну досить успішно було імпортовано польський досвід розвитку хоспісної та сімейної медицини. Частими стали спільні українсько–польські наукові медичні конференції. Українські та польські лікарі щорічно проходять стажування у клінічних лікарнях сусідів, ознайомлюються з останніми досягненнями медицини сусідньої країни, з принципами та особливостями реформування медичної галузі [6, с. 125].

Українсько–польська співпраця в сфері медичного обслуговування та охорони здоров'я можна вважати вагомим кроком на шляху євроінтеграційного поступу України. Так, з січня 2004 року в Україні розпочав діяльність Проект Європейського Союзу «Фінансування та управління у сфері охорони здоров'я в Україні». Він полягає у сприянні розвиткові ефективного та дієвого фінансування й управління у зазначеній сфері, забезпечення максимально ефективного використання медицини, запровадження медичного страхування громадян, а через це – досягнення важливої стратегічної мети – поліпшення якості і доступності медичного обслуговування [7, с. 11–12].

Не можна залишити поза увагою і таку складову гуманітарного співробітництва України та Польщі, як співпраця в галузі фізичної культури та спорту. Обидві країни приймають участь у розвитку руху «Спорт для всіх» та руху «Спорт інвалідів». Частими є проведення різноманітних змагань та спартакіад, особливо у прикордонних регіонах двох країн, які користуються високою популярністю та відвідуваністю.

Співпраця між сусідніми Україною та Республікою Польща у сфері спорту та фізичної культури є невід'ємною частиною міждержавних та міжнаціональних відносин. Самим яскравим прикладом такого співробітництва є спільне проведення країнами футбольного чемпіонату «Євро – 2012». Такий масштабний футбольний чемпіонат вперше проходив на теренах Східної Європи, то ж обидві країни–організаторки з усією відповідальністю підійшли до підготовки та проведення найбільшої спортивної події 2012 року. Окрім видовищного футбольного свята, приймаючі країни здобули неоціненний досвід співпраці, налагодили різнопланові контакти, подолали бар'єри та історичні стереотипи, що до цього часу продовжували залишатися у міжнаціональних взаєминах [2, с. 100]. Саме останній приклад є найкращим підтвердженням важливості розбудови гуманітарного сектору взаємодії між Україною та Польщею.

Упродовж 90–х років ХХ століття склалася в основному договірно–правова база, яка за міжнародними стандартами забезпечила регулювання такої важливої галузі міждержавної взаємодії, як гуманітарне співробітництво. Україна багато у чому запозичила досвід Республіки Польща, що ще більше наблизило її до стандартів ЄС.

Історія становлення та розвитку українсько–польських міждержавних взаємин якісно–нового сучасного рівня є відносно нетривкою, адже датується початком 90–х років ХХ століття. Процеси політичних та економічних трансформацій, що мали місце на початку 90–х років ХХ століття на теренах постсоціалістичних країн зумовили потребу налагодження нових форм і методів двостороннього співробітництва та створення інституцій, які б забезпечували цей процес [2, с. 170].

У проведеному дослідженні з'ясовано, що на початку 90–х років ХХ століття склалося, а у подальшому розширилося українсько–польське співробітництво у гуманітарній сфері. Воно стало важливим доповненням до політичної та економічної співпраці, запорукою добросусідських відносин та стратегічного партнерства. Завдяки розвитку гуманітарного вектора міждержавних взаємин вдалося здолати негативний історичний спадок двосторонніх взаємин, досягнути міжнаціонального примирення та порозуміння, створити якісно–нову

систему українсько-польських добросусідських та між людських стосунків.

Західні прикордонні регіони України та східні воєводства Республіки Польща володіють надзвичайно потужним геополітичним потенціалом, який дає підстави очікувати подальшого поглиблення та розширення їх міжнародних контактів на довготривалій та взаємовигідній основі. Спільне геополітичне положення, напрацьовані розгалужені гуманітарні контакти, культурна інтеграція, добросусідські взаємини, стратегічне партнерство надають широкі можливості для співробітництва між країнами в усіх сферах суспільного буття і цим самим прискорюють процес інтеграції України до європейського і світового культурного простору.

Список використаних джерел

1. Завітневич Н. Г. Гуманітарний чинник в українсько-польських міждержавних відносинах: дис. канд. політ. наук: 23.00.04 / Н. Г. Завітневич. – Київ, 2008. – 241 с.
2. Стрільчук Л. В., Стрільчук В. В. Інституційні складові українсько-польських гуманітарних взаємин і співробітництва / Л. В. Стрільчук, В. В. Стрільчук: монографія. – Луцьк: Волинські старожитності, 2013. – 258 с.
3. Стрільчук Л. В. Україна – Польща: від добросусідських відносин до стратегічного партнерства (кінець XX – початок XXI століття) / Л. В. Стрільчук: монографія. – Луцьк: Волинські старожитності, 2013. – 608 с.
4. Лишко В. В. Українсько-польські зв'язки в галузі культури (1991–1999 рр.): дис. канд. іст. наук: 07.00.01 / В. В. Лишко. – К., 2002. – 221 с.
5. Тоценко Ж. М. Співпраця у галузі культури як складова українсько-польських гуманітарних відносин: дис. канд. іст. наук: 26.00.01 / Ж. М. Тоценко. – К., 2012. – 211 с.
6. Стрільчук В. В. Українсько-польська співпраця у сфері охорони здоров'я як один із напрямів гуманітарного співробітництва / В. В. Стрільчук // Історичні студії Волинського національного університету імені Лесі Українки. Науковий збірник. – Вип.8. – С.123–128.
7. Фінансування та управління в сфері охорони здоров'я: проект фінансування Європейським Союзом // Главный врач. – 2004. – №8. – С.11–12.

References

1. Zavitnevych N. G. Gumanitarnyj chynnyk v ukrainsko-polskikh mizhderzhavnykh vidnosynah: dys. kand. polit. nauk: 23.00.04 / N. G. Zavitnevych. – Kyiv, 2008. – 241 s.
2. Strilchuk L. V., Strilchuk V. V. Instytutsijni skladovi ukrainsko-polskikh gumanitarnykh vzajemyn i spivrobotnyctva / L. V. Strilchuk, V. V. Strilchuk: monografija. – Luck: Volynski starozhytnosti, 2013. – 258 s.
3. Strilchuk L. V. Ukraina – Polsha: vid dobrosusidskych vidnosyn do strategichnogo partnerstva (kinec XX – pochatok XXI stolittia) / L. V. Strilchuk: monografija. – Luck: Volynski starozhytnosti, 2013. – 608 s.
4. Lyshko V. V. Ukrainsko-polski zviazky v galuzi kultury (1991–1999 rr.): dys. kand. ist. nauk: 07.00.01 / V. V. Lyshko. – K., 2002. – 221 s.
5. Tocenka Z. M. Spivpracia v galuzi kultury jak skladova ukrainsko-polskych gumanitarnykh vidnosyn: dys. kand. ist. nauk: 26.00.01 / Z. M. Tocenka. – K., 2012. – 211 s.
6. Strilchuk V. V. Ukrainsko-polska spivpracia u sferi ohorony zdorovjia jak odyn iz napriamiv gumanitarnogo spivrobotnyctva / V. V. Strilchuk // Istorychni studii Volynskogo nacionalnogo univertsytetu imeni Lesi Ukrainky. Naukovyj zbirnyk. – Vyp.8. – S.123–128.
7. Finansuvannia ta upravlinnia v sferi ohorony zdorovjia: proekt finansuvannia Europejskym Sojuzom // Glavnyj vrach. – 2004. – №8. – S.11–12.

Ninichuk A. V., postgraduate of the Department of Political Science and Public Administration, The Eastern National University named after Lesya Ukrainka (Ukraine, Lutsk), andriyninichuk@ukr.net

Ukraine and Poland in the system of the modern geopolitical coordinates: humanitarian vector of cooperation

The article analyzes humanitarian cooperation of Ukraine and Republic of Poland at the modern stage. The author outlines the most important directions and peculiarities of the interstate cooperation in the humanitarian sphere, compares

Polish and Ukrainian experience. The basis of the investigation is the comparative and historical method, inductive method and method of the system analysis.

The cooperation in the humanitarian sphere holds one of the most important places in the Polish and Ukrainian relations as well as political and economical components of cooperation and represented by the complex of the institutions and spheres favoring development of education, science, culture and health protection. Humanitarian relations are defined as means of strengthening links between two nations, means of widening of good neighborly relations and means of overcoming of negative historical stereotypes.

Keywords: Ukraine, Poland, interstate relations, modern times, humanitarian cooperation.

Ниничук А. В., аспирант кафедри політології та державного управління, Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки (Україна, Луцьк), andriyninichuk@ukr.net

Украина и Польша в системе современных геополитических координат: гуманитарный вектор сотрудничества

Анализируется гуманитарное сотрудничество Украины и Республики Польша на современном этапе. Автор выделяет важнейшие направления и особенности межгосударственного взаимодействия в гуманитарной сфере, сравнивает польский и украинский опыт. В основу исследования положен сравнительно-исторический, индуктивный методы и метод системного анализа.

Сотрудничество в гуманитарной сфере занимает одно из важнейших мест польско-украинских отношений наряду с политической и экономической составляющими и представлено совокупностью институтов и отраслей, способствующих удовлетворению гуманитарных интересов людей, и одновременно направлены на дальнейшее возвышение сферы образования, науки, культуры, охраны здоровья. Через гуманитарные отношения происходит сближение двух наций, расширяются добрососедские отношения, преодолеваются негативные исторические стереотипы.

Ключевые слова: Украина, Польша, межгосударственные отношения, современность, гуманитарное сотрудничество.

УДК 321.01

Потапенко Я. О.,

доктор історичних наук, професор кафедри історії і культури України, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» (Україна, Переяслав-Хмельницький), yaroslavpotapenko007@yandex.ua

РЕЦЕПЦІЯ ВІДНОСИН МІЖ ВЛАДОЮ І СУСПІЛЬСТВОМ В ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ПОСТМАЙДАННОЇ УКРАЇНИ

Представлені ключові тенденції в осмисленні стосунків між владою і суспільством, що їх вже сьогодні можна виокремити в публікаціях вітчизняних інтелектуалів. Особлива увага акцентується на оцінці здатності політичних еліт проводити дієві реформи, а також на визначенні головних причин наростаючого відчуження в системі «влада – соціум» та суспільно-політичних наслідків цього явища.

Ключові слова: Україна, влада, громадянське суспільство, корупція, олігархат, громадські організації.

Задля системного аналізу сучасного перебігу подій в Україні дуже важливо з'ясувати, як саме бачиться специфіка стосунків між суспільством і владою в постреволюційний період представниками інтелектуальної еліти, які саме політичні та соціокультурні чинники найбільше турбують впливових науковців, експертів, блогерів, громадських активістів.

Мета статті – проаналізувати ключові тенденції, котрі сформувалися у вітчизняному соціокультурному дискурсі стосовно відображення складних і суперечливих відносин в системі «влада – суспільство» у постмайданній Україні. Вказана тема розглядається вперше у вітчизняних політологічних студіях, що виглядає дивним з огляду на її безперечну актуальність і нагальну потребу осмислення задекларованої проблеми, а також враховуючи динаміку змін в країні й посилення тривожних тенденцій дестабілізації нестійкої політичної системи.